

Řecká architektura 8

Kykladské ostrovy

Chronologie

Traditional Chronology Dates B.C.	High Chronology Dates B.C.	Crete	Greek Peninsula	Aegean Islands
Before 3000 to about 2000		EM I	EH I	Grotta-Pelos Group
				Kamos Group
		EM IIA	EH II	Keros-Syros Group
		EM IIB		Kastri Group
		EM III	EH III	Phylakopi I Group
2000–1625	2000–1725	MM IA	MH	MC
		MM IB		
		MM IIA		
		MM IIB		
		MM IIIA		
		MM IIIB		
1625–1525	1725–1625	LM IA	LH I	LC IA
1525–1450	1625–1500	LM IB	LH IIA	LC IB
1450–1425	1500–1425	LM II	LH IIB	LC II
1425–1300	1425–1300	LM IIIA	LH IIIA	LC IIIA
1300–1200	1300–1200	LM IIIB	LH IIIB	LC IIIB
1200–1125	1200–1125	LM IIIC	LH IIIC	LC IIIC

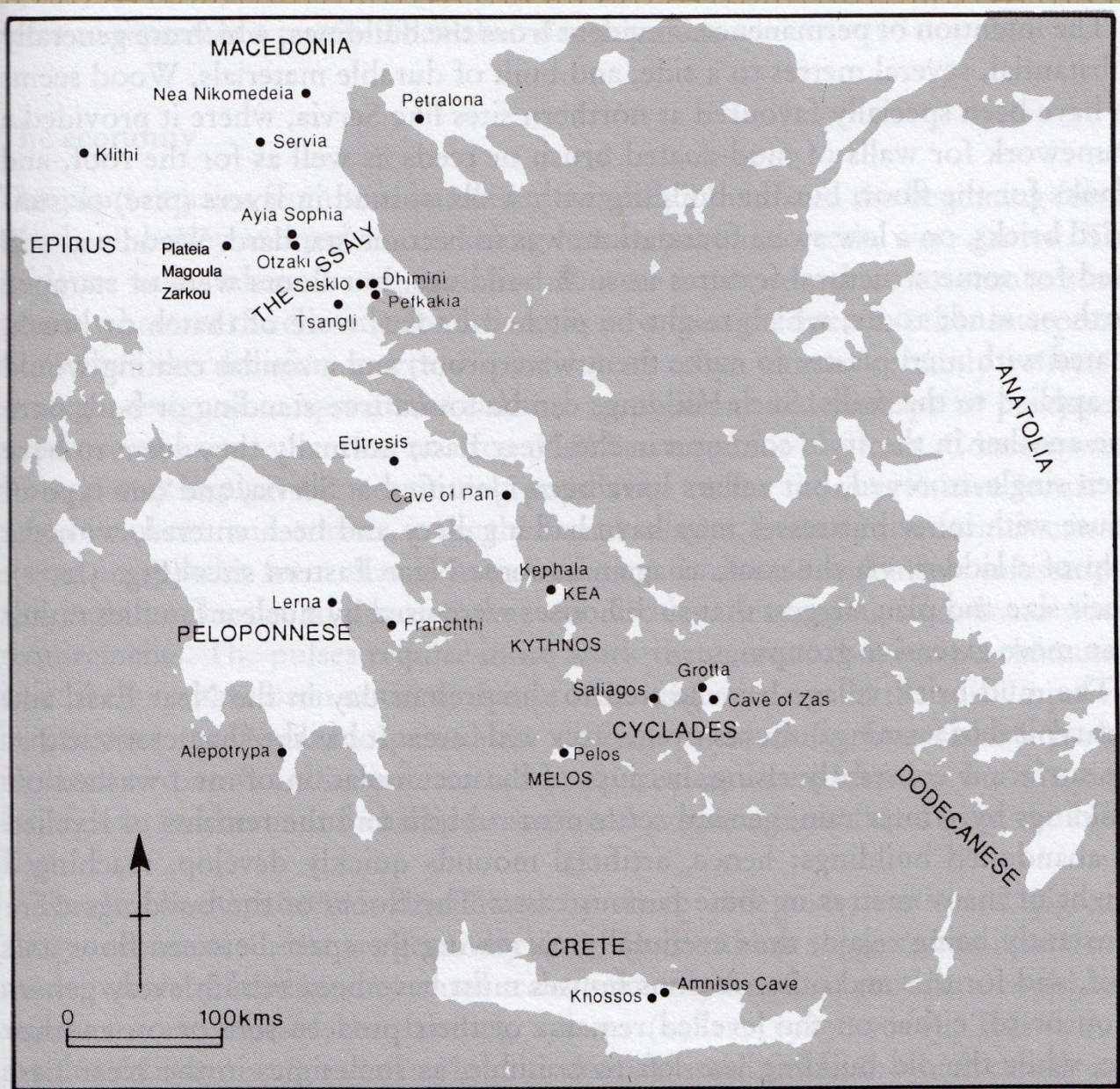

Fig. 3.1 Important sites of the Palaeolithic to Neolithic periods.

Neolit na kykladských ostrovech

- o neolitu na ostrovech je známo málo
- dělena do dvou fází

Kultura Saliagos (5 000 - 4 500 př. Kr.)

- podrobně je známa pouze osada na malém ostrůvku (0,7 ha) u ostrova Antiparos Saliagos
- 3 archeologické vrstvy
- osada rybářů a farmářů – nalezeny pozůstatky po obvodové zdi a „bastionu“
- nalezeny kamenné základy staveb; horní část stěn pravděpodobně sušené cihly, nebo vystavěna technikou *pisé* (lepenice)
- stopy po osídlení vedou i do moře -> předpokládá se, že osada byla původně větší
- budovy o několika pravoúhlých místnostech
- v poslední fázi jeden velký komplex - 15 x více než 17 m
- počet obyvatel se odhaduje na 70 - 150
- radiokarbonová data naznačují dobu osídlení asi na 200 - 400 let

(b) Bastion-like structure and buttress

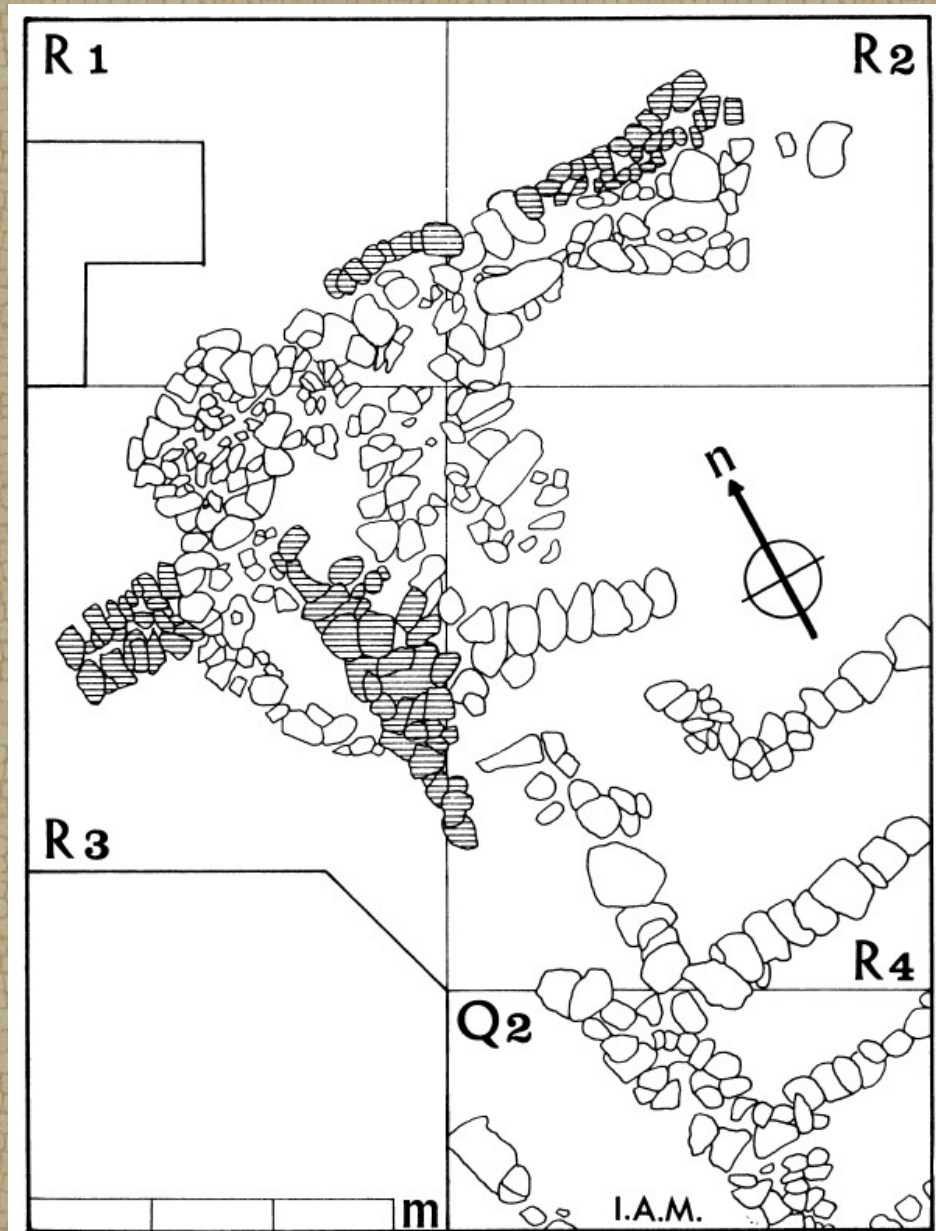
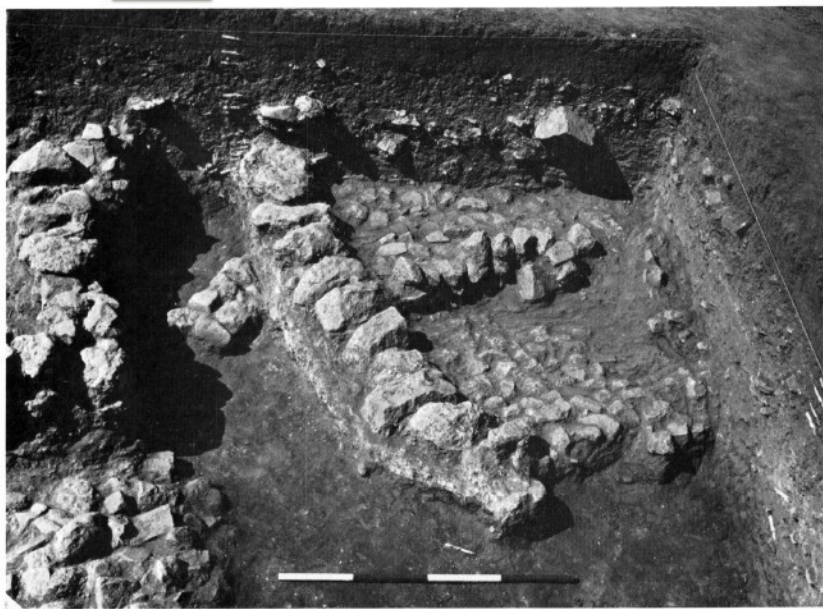

FIG. 11. THE WESTERN CORNER OF THE PERIMETER WALL WITH BUTTRESS AND 'BASTION'. THE REBUILT PARTS ARE SHADED

(b) House F from the north

(b) Structure G from the south-east before the removal of the topmost floor

(b) The south-west length of the perimeter wall from the south-east

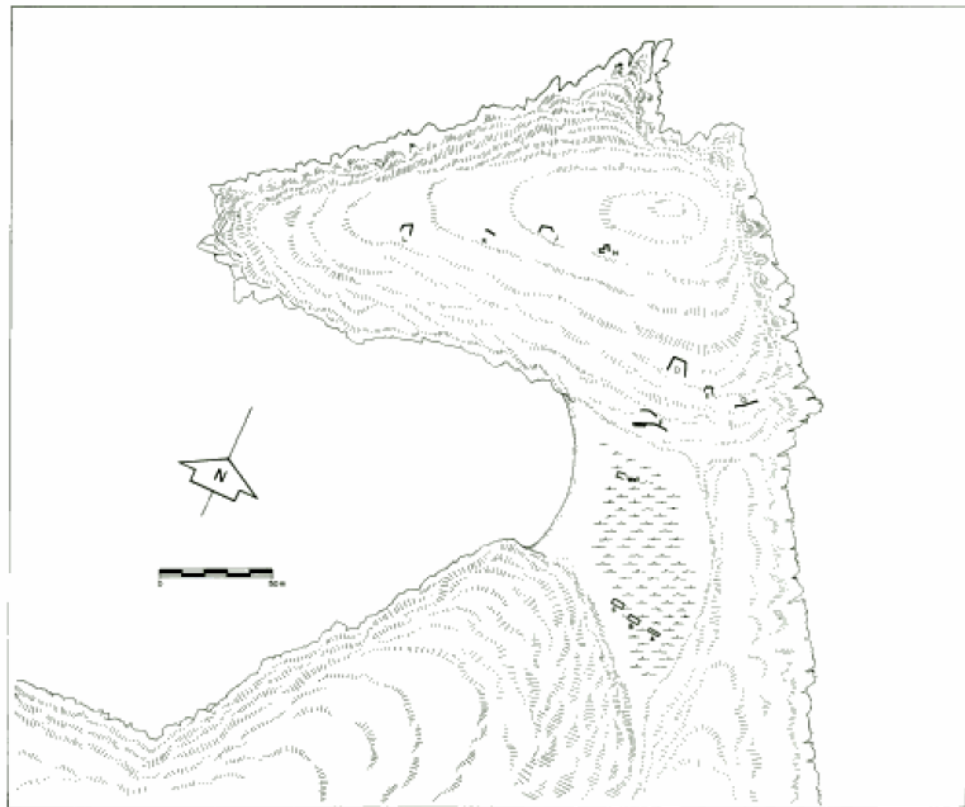

(a) The Main Area with perimeter wall, from the north-east

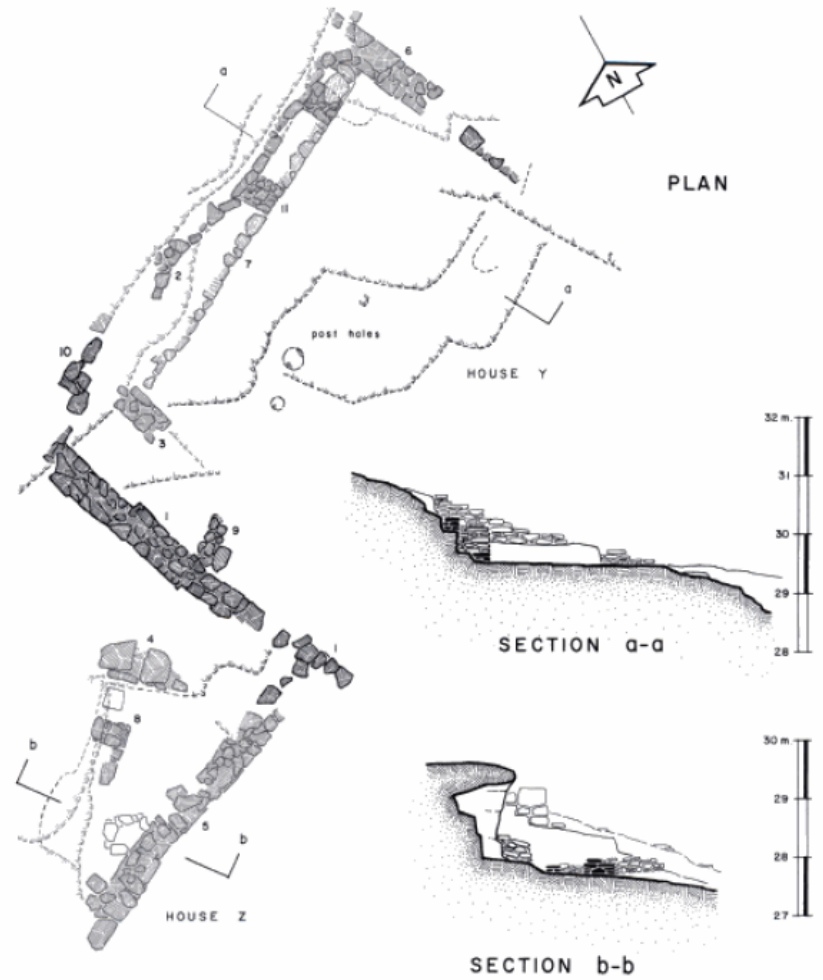
Kultura Kefala (Kephala)

- pojmenována podle naleziště Kefala na ostrově Keos
- sídliště bylo malé (pro asi 50 lidí) a krátkodobé (asi 1 století) - skládalo se z několika malých domů o jedné nebo více místnostech postavených těsně vedle sebe
- sídlištní architektura velmi špatně dochována
 - stěny rovné - konstrukce sestávala z malých nebo středně velkých kamenů – pojídlo, stejně jako použití sušených cihel není doloženo – síla stěn kolem 0,5 – 0,7 m (dochovány do výšky max. cca 0,5 m)
 - konstrukce střechy z netrvanlivých materiálů -> nalezeny možné doklady po kůlových jamách
 - stavitelé využívali přirozeného terénu – domy v několika úrovních
 - u některých domů doloženo několik stavebních fází
 - v jednom případě doložen vydlážděný dvůr, dále také zastřešené uzavřené prostory
 - největší je dům Y – vnitřní délka 6,7 m

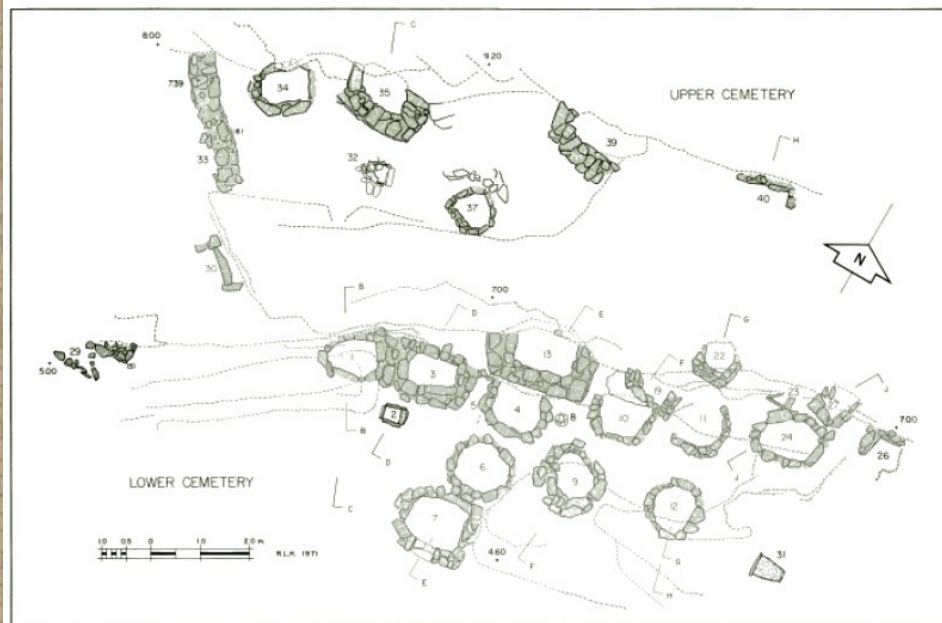
General plan of Kephala

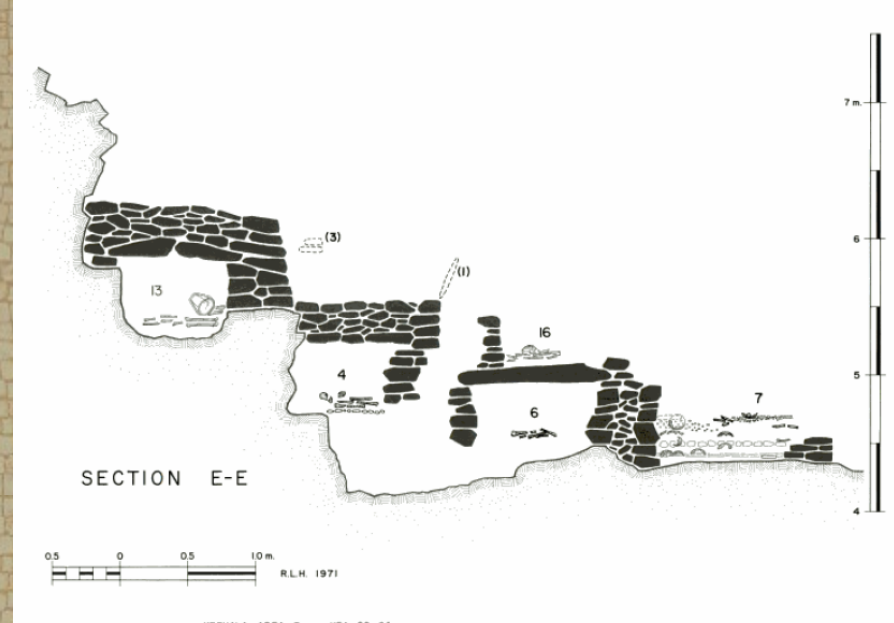
AREA L

Plan and sections of Area L

- dochováno jedno z nejstarších pohřebišť v egejské oblasti
 - 40 hrobů pro 65 osob
 - 35 hrobů bylo vystavěno z malých kamenů - pravoúhlý, oválný nebo kruhový půdorys
 - velikost hrobů - 0,46 - 1,58 m na délku / výška interiéru od 0,15 - 0,85 m
 - hroby byly zastřešeny velkými břidlicovými deskami

General plan of Cemetery (Area F)

KEPHALA AREA F KEA 20-64

Lower Cemetery, Section E-E

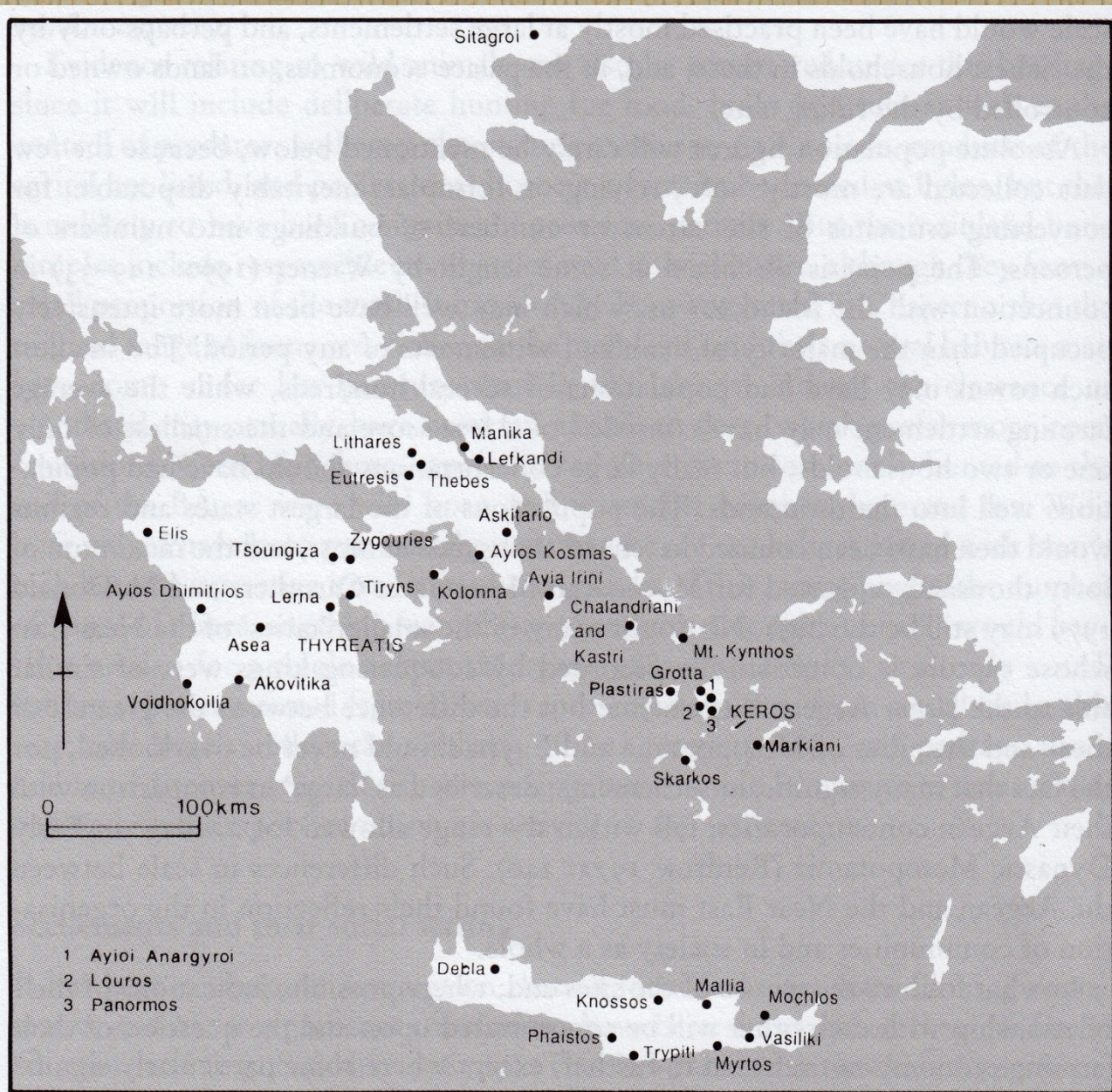

Fig. 4.I Significant sites of the Prepalatial Period.

Doba bronzová

Kultura Grotta-Pelos / EC I - asi 3 400 - 3 000 př. Kr.

- kultura známá z mnoha ostrovů; např. Melos, Paros, Antiparos, Naxos ...
- z tohoto období není známa žádná výrazná architektura

Kultura Kampos / přechodné období EC I - EC II - asi 3 000 - 2 800 př. Kr.

- sídliště Markiani na Amorgu

Kultura Keros-Syros / EC IIA - asi 2 800 - 2 300 př. Kr.

- hlavními sídlišti pro poznání jsou Ayia Irini na ostrově Keos a Skarkos z Ios

Markiani na Amorgu

- opevněné sídliště

- nález zdi o tloušťce 1,1 – 2,1 m
- v jedné odkryté části nalezeny pozůstatky struktury ve tvaru podkovy identifikované jako bastion, druhý identifikován na západní straně

- vnitřní zástavba známa pouze částečně

- poškozena erozí
- nekompletně vykopána
- několik pozůstatků zdí pod moderními stavbami
- hlavní komplex – sestávající z několika částí
 - tři pravoúhlé místnosti
 - drenážní systém
 - vydlážděný průchod
 - nezastřešené prostory
- budovy postaveny z kamenů střední velikosti
 - vápenec, břidlice
- střecha zakryta břidlicí a vrstvou jílu

FIG. 6.1. The fortification wall at Markiani showing the North Bastion (in Trench 8) and the North-west Bastion and the location of Trench 6 (see FIG. 6.2).

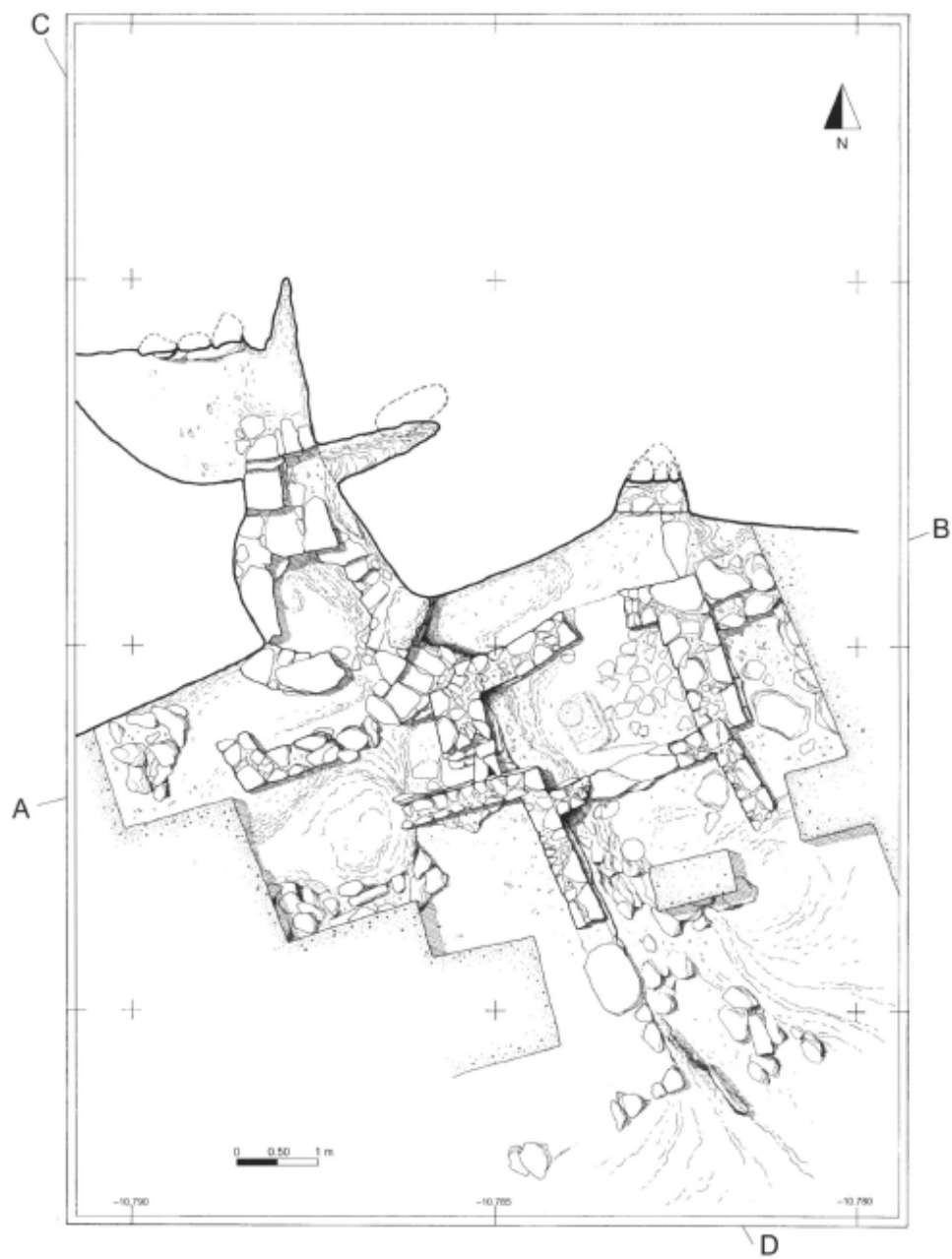
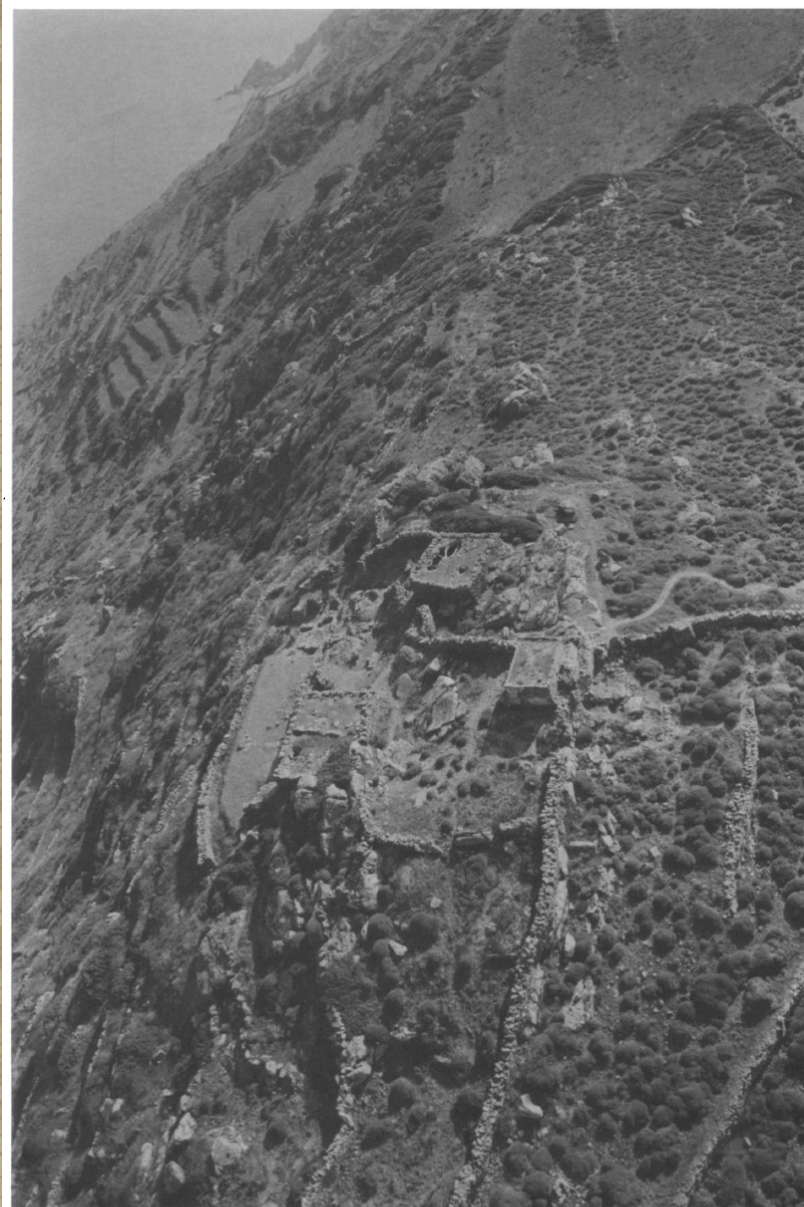

FIG. 6.3. Plan of the building remains of Terrace 1.

Aerial photograph of Markiani seen from the north-east showing the summit (with Buildings A, B and C) and Terrace 1 to the left.

Skarkos

- sídliště je uspořádáno kruhově podél dvou hlavních ulic o šířce cca 2 m -> doklady organizované výstavby
- ulice propojuje menší nebo větší prostranství
- odkryto 35 domů
 - pravoúhlé
 - soustředěné do bloků
 - zachovány až do výše 3-4 m -> budovy měly druhé podlaží
 - některé stavební prvky
 - kameny dlážděné podlahy
 - vestavěné ostění dveří
 - k výstavbě použita břidlice spojovaná jílem
 - síla zdí – 0,7-0,85 m ve spodní části -> kolem 0,45 v horní části
 - různá velikost domů ukazuje na sociální hierarchii
- součástí sídliště byl i drenážní a odpadní systém

Skupina Kastri - Kultura Lefkandi / EC II-III - asi 2 500 - 2 200 př. Kr.

Kastri na Syru

- malá opevněná citadela
- opevnění - zeď s 6 vystupujícími bastiony - postaveno z malých nebo středně velkých kamenů
 - síla zdi kolem 2 m
 - před touto zdí je ještě jedna hradba nebo předprseň - tloušťka kolem 1 m
 - vstup dovnitř opevnění je skrze jeden z bastionů
- vnitřek sídliště se skládá z natěsnaných malých, z kamene postavených místností oddělených od sebe úzkými uličkami a malými otevřenými prostory
- některé z místností přiléhají k opevnění
- místnosti byly pravoúhlého nebo apsidálního tvaru
- ve třech místnostech byla nalezena ohniště

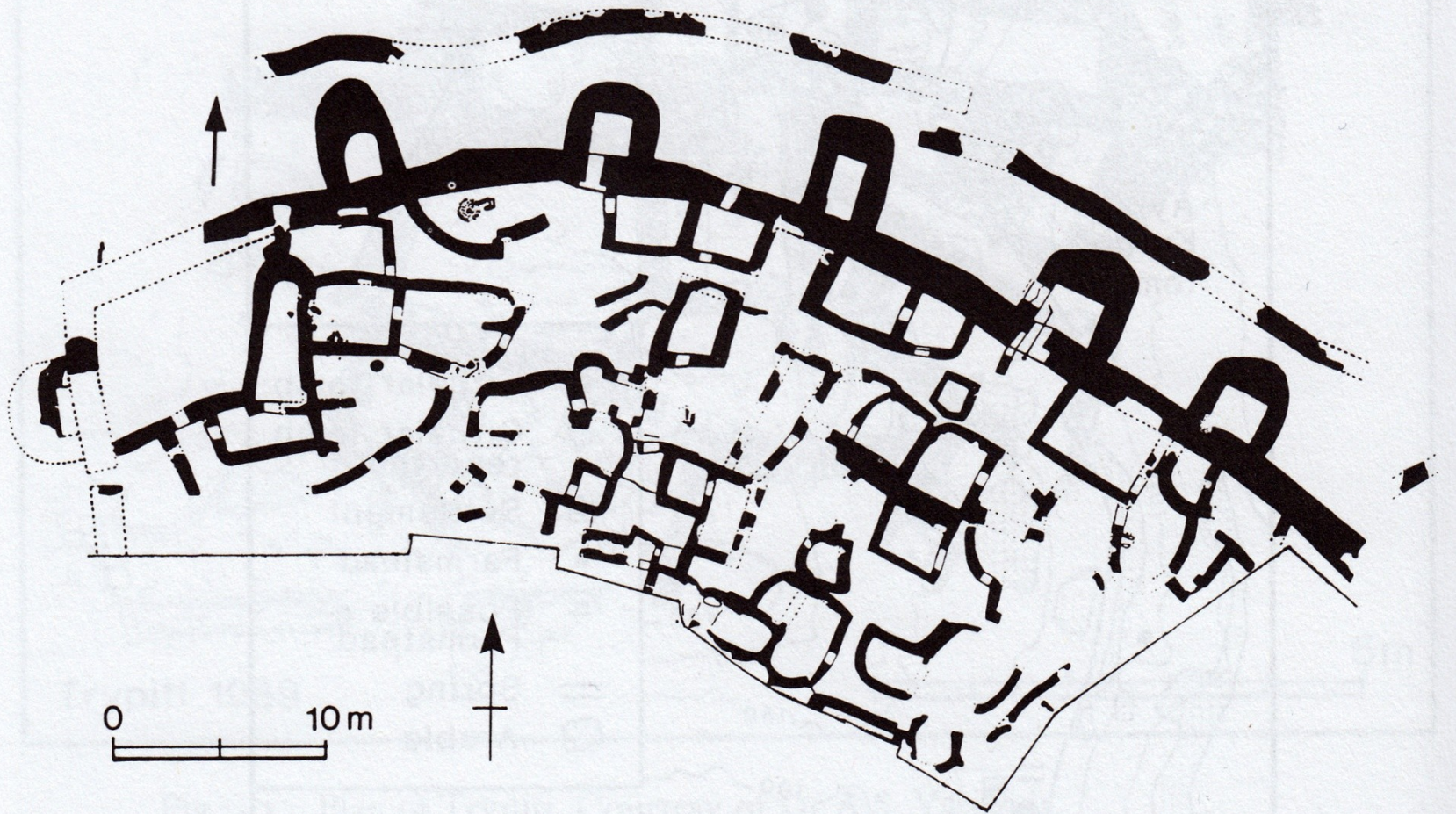

Fig. 4.5 Plan of Kastri on Syros. Courtesy of Prof. R. Hägg.

Panormos na Naxu (36.961288, 25.534703)

- pouze 24 x 20,5 m velká pevnost
- hradby jsou nepravidelné - opatřeny polokruhovými bastiony - jediný vchod na východě
 - síla zdí mezi 1-2 m
 - k výstavbě použity velké opracované kameny kladené v pravidelných řadách
 - vchod široký pouze 0,8 m byl přístupný skrze koridor o stejné šířce a kamenným schodištěm
- uvnitř 19 místností tvoří 15 budov spojených navzájem úzkými koridory – 0,5-0,6 m
 - stěny domů vystavěny z malých kamenů spojených jílem
 - síla zdí kolem 0,6 m
 - tvar většiny místností je nepravidelný-> kopírují tvar hradeb – výjimky ve středu zástavby
 - místnosti jsou většinou malé – 5 – 6 m²

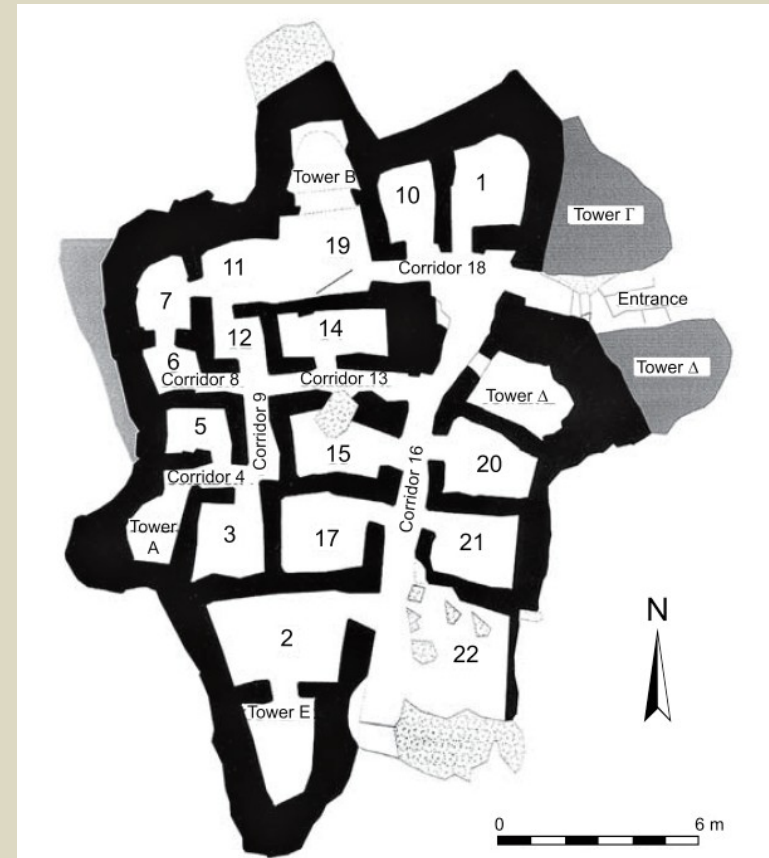

Figure 16.1. Ground plan of the fortified acropolis at Korfari ton Amygdalion. (Drawing: A. Gounaris and Th. Chatzitheodorou.)

Hora Kynthos na Délu

- malá pevnost s několika bastiony
 - Několik stavebních fází
- uvnitř několik místností nepravidelného tvaru a nejméně 3 apsidální domy
 - asi 3 stavební fáze -> první dům ψ, druhá dům χ a třetí dům φ
- domy jsou postaveny kolem centrálního vrcholu kopce
- vstup do sídliště skrze úzký koridor (vstup θ; ulička μ)
- jako bastion určeny místnosti η a ζ - obě byly vyplněny kameny a zeminou; také nebyly nalezeny stopy obývání

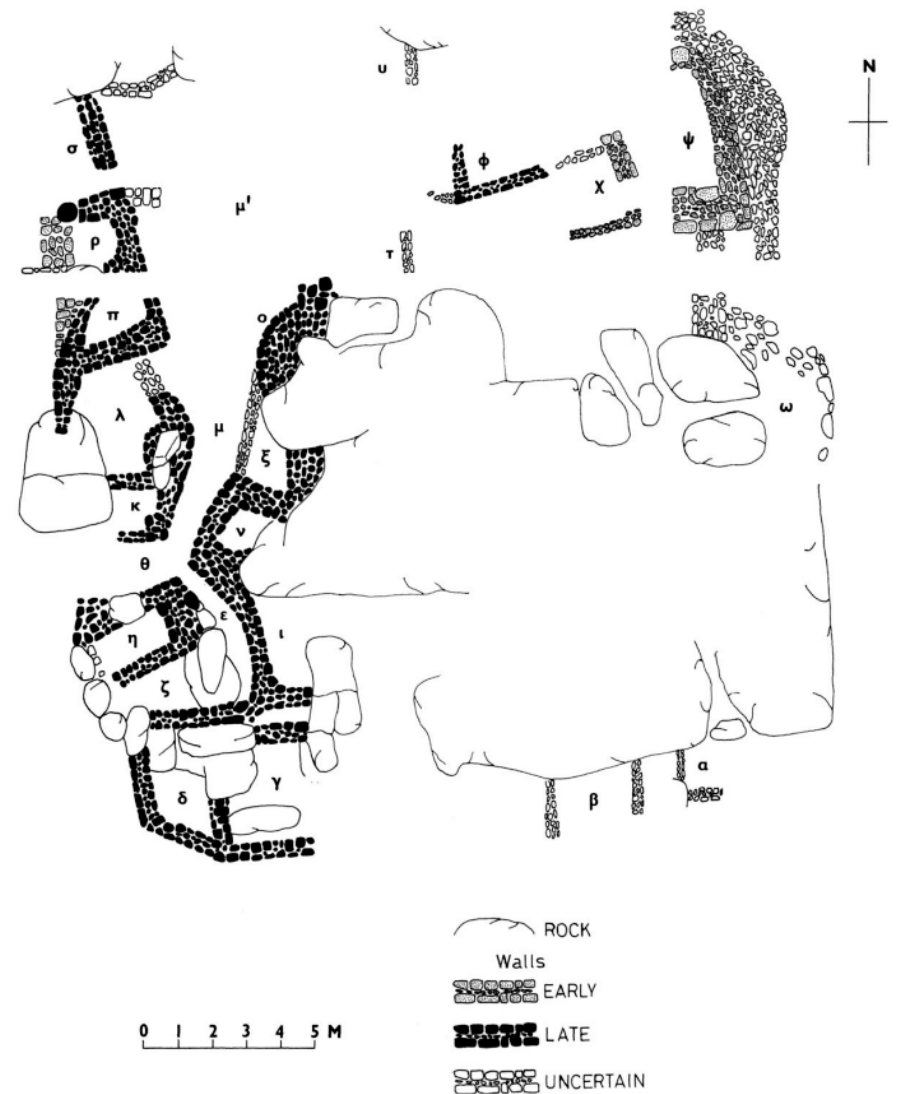

Fig. 1. — Mt. Kynthos. Plan of the Early Cycladic Settlement (after *Delos XI*, Plan III).

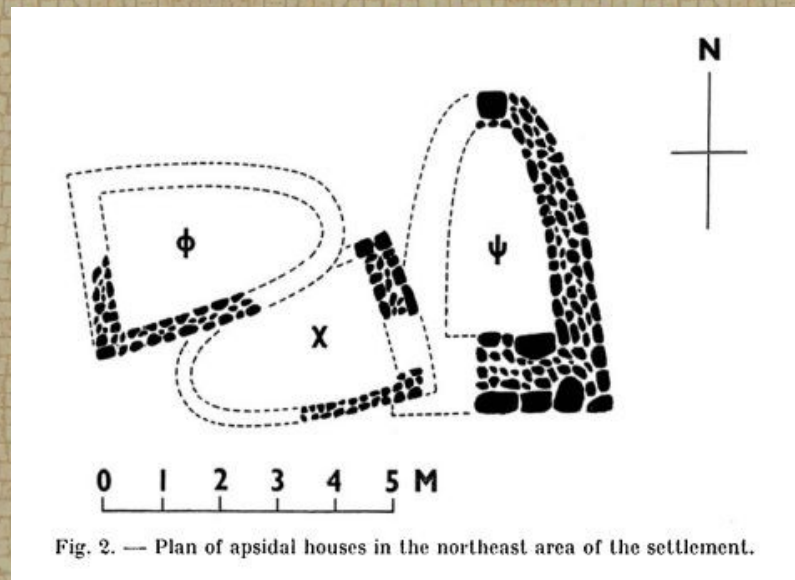

Fig. 2. — Plan of apsidal houses in the northeast area of the settlement.

Kultura Fylakopi I / EC III - asi 2 200 - 1 900 př. Kr.

Fylakopi na Mélu

- město bylo vystavěno na kopci nedaleko pobřeží
- v první fázi výstavby nebylo opevněno
- architektura je vyspělejší → domy jsou uspořádány do bloků
 - sestávají se z několika místností
 - jsou uspořádány podél úzkých ulic

Základní stavební charakteristika EC

- domy jsou většinou stavěny z kamene nebo ze sušených cihel na kamenné podezdívce
- domy jsou pravidelného nebo apsidového tvaru, stojící samostatně nebo sloučené do bloků
- způsob dělení místností v domech se liší podle regionů i doby

MC - LC

- během střední doby kykladské (MC) se ostrovy dostávají pod velmi silný kulturní vliv Kréty - přesto na ostrovech zůstávají prvky, které nejsou pro minojskou Krétu typické
- postupný vliv Kréty lze pozorovat na několika nalezištích - změny se týkají převážně oblasti umění, přesto lze některé minojské prvky nalézt i v architektuře
- po LM IB se ostrovy dostávají pod vliv mykénské kultury a ztrácí kulturní samostatnost

Fylakopi na Mélu

- **Fylakopi II - datována do MC**
 - **odkryto hustě obydlené sídliště - bez opevnění**
 - **jednotlivé bloky domů jsou rozděleny sítí ulic, které jsou orientovány dle světových stran**

- **Fylakopi III - současné s LM IA a IB**
 - **sídliště obeháno zdí - použito velkých hrubě osekáných kvádrů**
 - **ve dvou místnostech bylo použito kvádrového zdiva k výstavbě podpěrných pilířů**
 - **v jedné místnosti odkryta velmi realistická freska s rybami**
 - **nedaleko odtud se nacházel velký dům - pravděpodobně administrativní centrum města (nalezeny destičky s lineárním písmem A)**
 - **v LM IB je sídliště částečně zničeno požárem**
 - **v LH IIIA1 bylo na místě dřívějšího velkého domu vybudováno mykénské megaron - patrně vládce města**
 - **domácí architektura je však stejná**

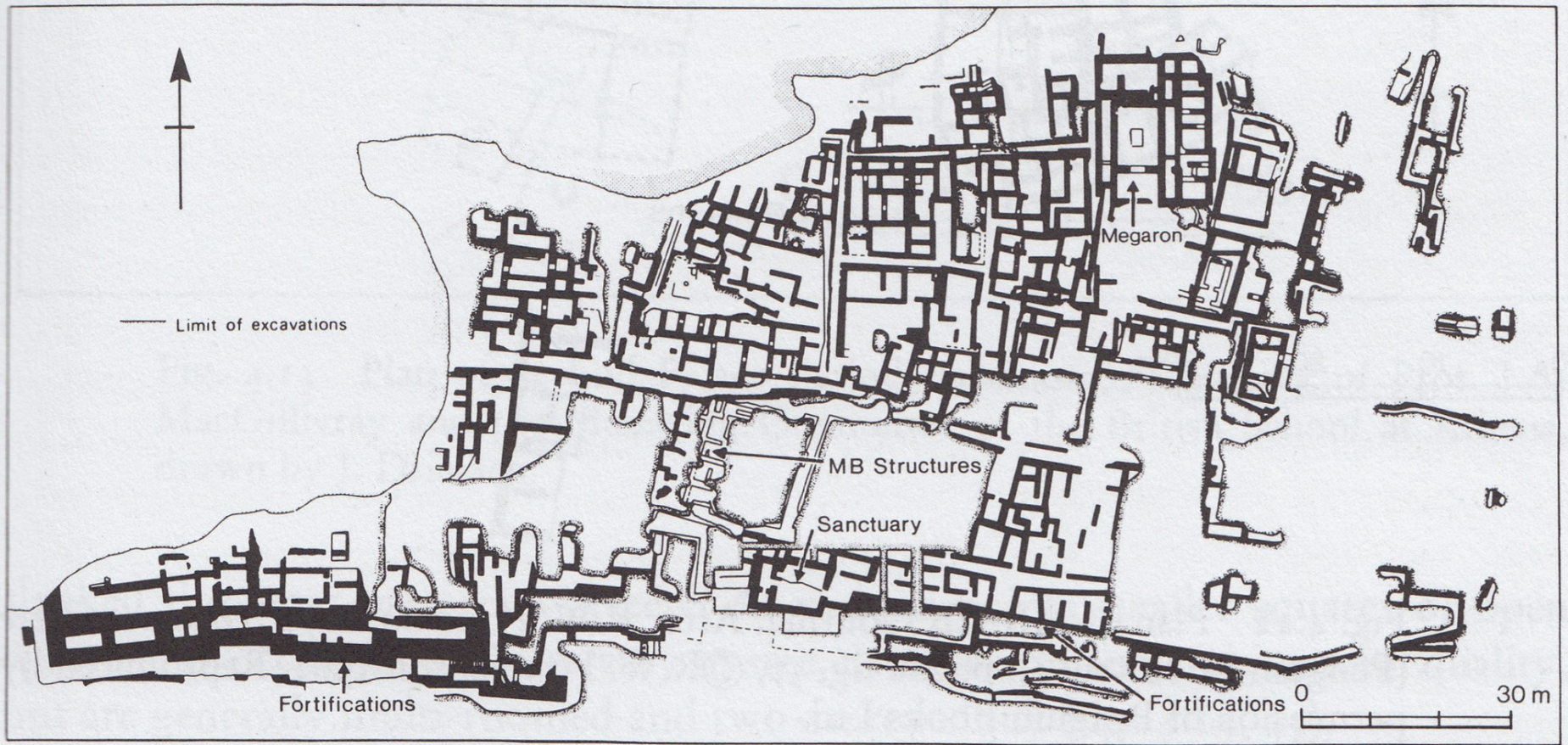

Fig. 4.11 Plan of LB Phylakopi. Courtesy of Prof. Lord Renfrew.

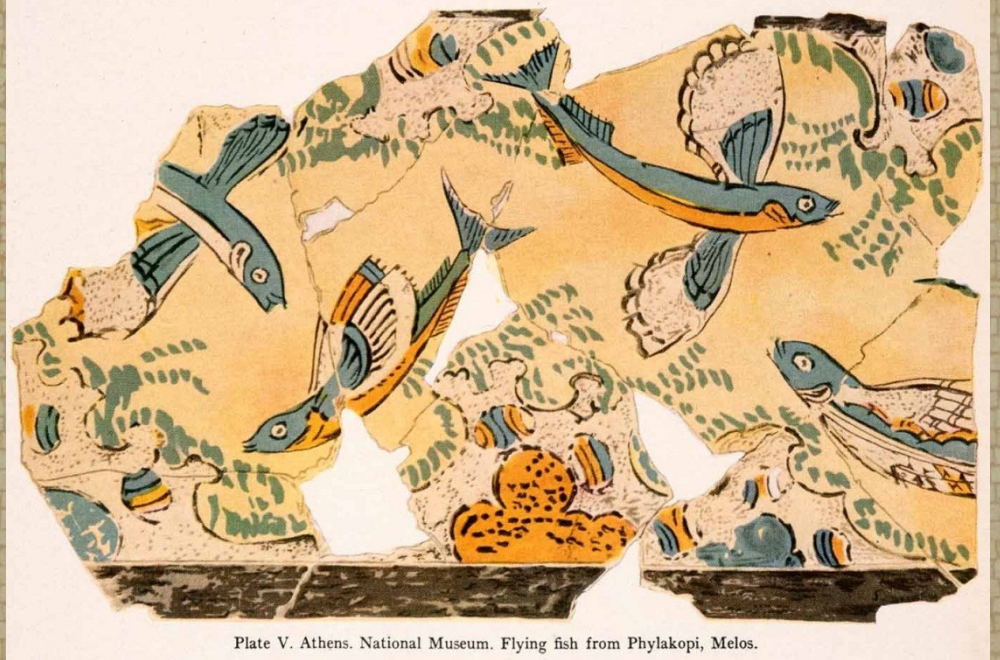

Plate V. Athens. National Museum. Flying fish from Phylakopi, Melos.

Ayia Irini na Kou

- sídliště ležící na nízkém poloostrově
- doklady o kontaktu s Krétou od MM IB
- fáze osídlení značeny I-VIII -> IV a V
 - MBA; VI-VII - LBA
- po opuštění sídliště na konci EBA bylo v MBA znovu obnoveno
 - ve fázi IV bylo vybudováno první opevnění s minimálně jednou podkovitou věží, změnil se způsob zdění a celkově orientace domů
 - domy byly v MBA byly jednoduché, pravděpodobně bez druhého podlaží
 - omítnutí stěn nebylo běžné, stejně tak i jejich výzdoba

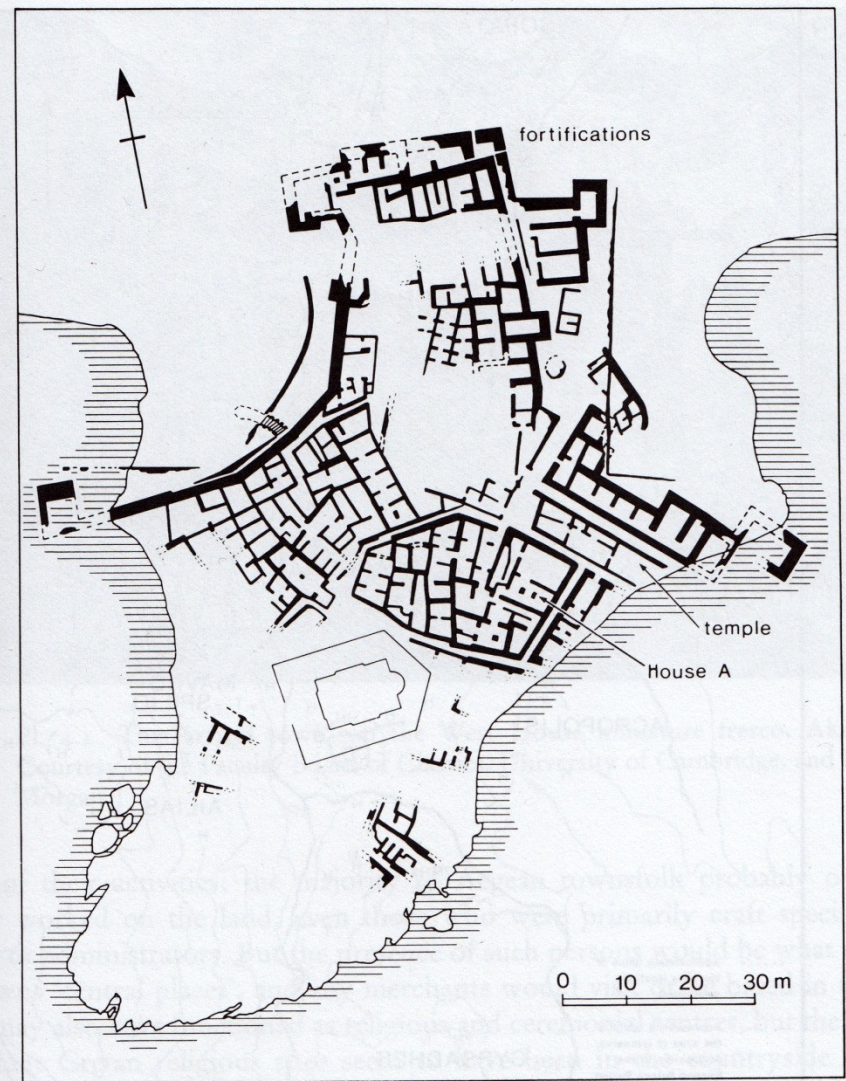
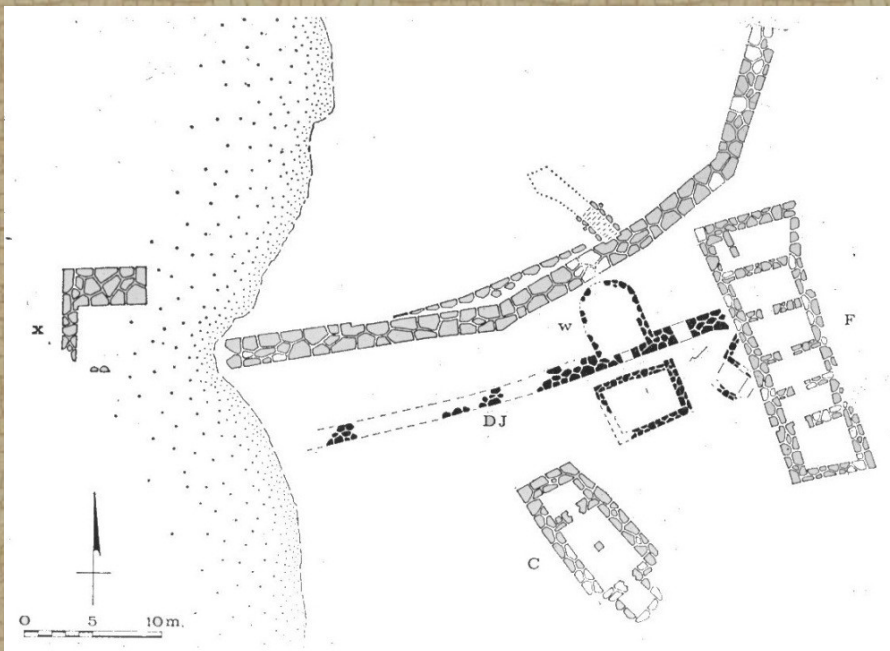

Fig. 4.17 Plan of Second Palace Period Ayia Irini. Courtesy of Drs R.L.N. Barber and E. Schofield.

- ve fázi V jsou zvětšeny a rozšířeny hradby - šířka dosahuje 1,2 - 2 m
 - postaveny byly z dvou paralelních zdí z lámaného vápence; prostor mezi nimi byl vyplněn zeminou a malými kameny
 - součástí hradeb byly věž a přilehlý vchod -> později byla fortifikace doplněna dalšími věžemi - věže byly pravoúhlé
- pozůstatky zbývající architektury nejsou dobře známy - poškozena při následné výstavbě
- fáze VI (přibližně současná s LM IA) - postaveno několik velkých domů, které jsou v následující fázi VII přebudovány do velkých „rezidencí“

Ayia Irini - fortifikace

Ayia Irini - hlavní brána

- v domech jsou již patrné minojské stavební vzory -> kvádrové zdivo - i když zde stavitelé neměli dostatek vhodného kamene
 - nejpatrnější jsou vlivy minojské Kréty na dvou budovách

1) Chrám (The Temple) - dlouhá úzká budova ležící nalevo od hlavní brány

- nález více než 50 terakotových sošek žen v minojském oblečení

1) Dům A (House A) - obytný dům - 2 stavební fáze

- ve své konečné podobě zabíral celý blok a byl obklopený ulicemi
- pod dlažbou byly drenáže odvádějící dešťovou vodu od budovy
- vchod/východ vedl na malé prostranství
- z výklenku v hlavním vchodě vedlo schodiště do obytného patra
- v konečné fázi výstavby přidány některé minojské prvky - sloupová hala, dlážděná koupelna a světlík
- některé místnosti byly vyzdobeny freskami
- jedno ze schodišť vedlo dolů do kuchyně a skladišť

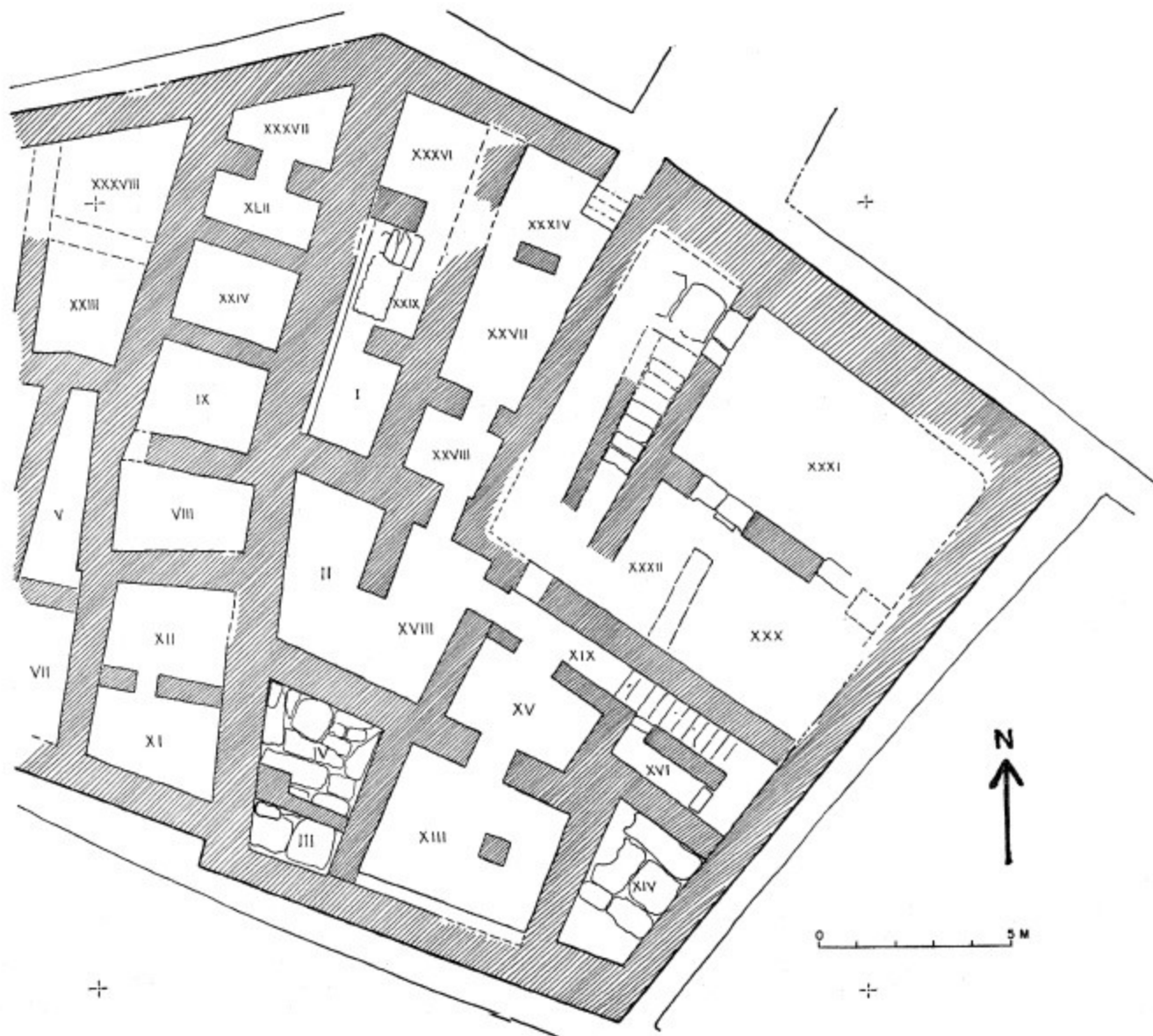
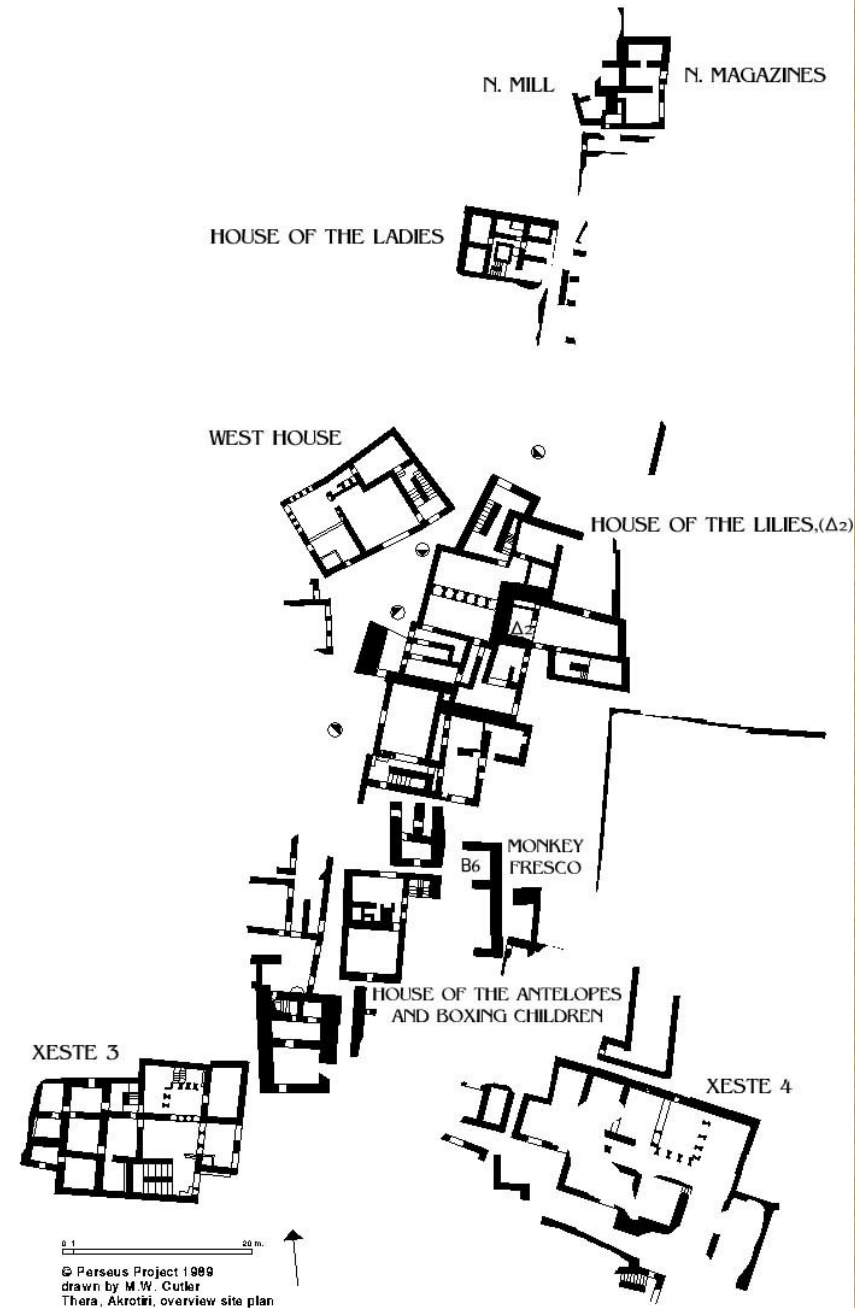

FIG. 3. Plan of House A.

Akrotiri na Théře

- odkryta pouze malá část sídliště - zde nalezeno několik domů a „rezidencí“ - většina ležících podél dlouhé severojižní ulice
- mnoho budov je postaveno z kvádrového zdiva, které bylo vytvořeno z místního měkkého vulkanického kamene; ostatní stěny byly postaveny z neopracovaného kamene a jílu, vyztužené horizontálními a vertikálními trámy; u horních pater byly použity sušené cihly
- domy měly dvě nebo tři podlaží s vnitřním schodištěm

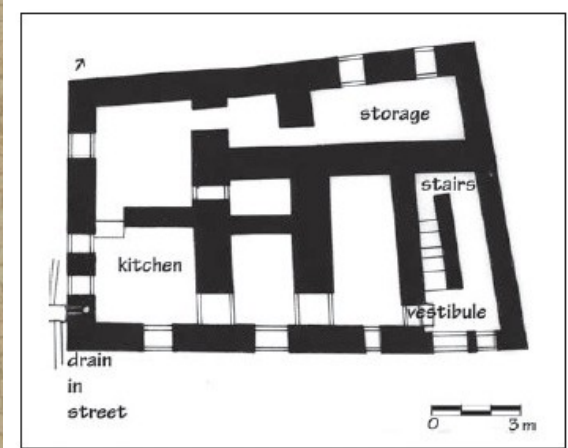

- střechy byly ploché a některé z nich byly uvnitř podpírány dřevěným sloupem na kamenné patce
- některé místnosti byly stavěny podle minojského stylu - tzv. *polythyron*
- interiér byl členěn do několika větších nebo menších jednotek spojených otevřenými nebo uzavíratelnými dveřmi
- místnosti byly v mnoha případech zdobeny freskami

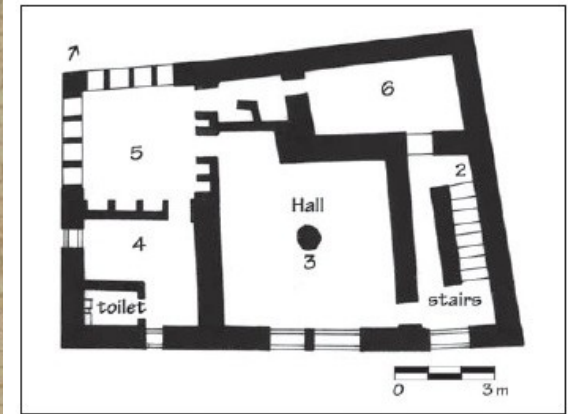

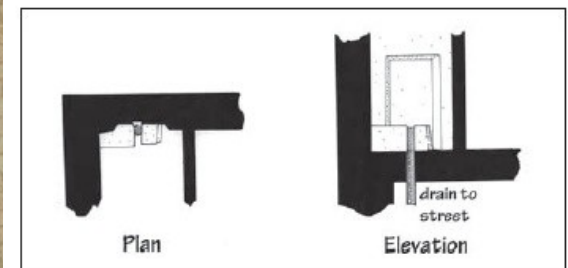
- zcela novým prvkem v architektuře jsou na Théře „rezidence“, které připomínají krétské vily z LM I
- Západní dům - na severozápadním rohu odkryté oblasti
 - před vchodem tzv. trojúhelníkové náměstí (Triangle square)
 - sestával se ze dvou podlaží; třetí bylo minimálně na východním konci
 - v průčelí bylo několik oken o různé velikosti a různém umístění
 - vnitřní schodiště vedla do druhého patra
 - místnosti zdobeny freskami - např. místnost 5 - tzv. Ship Fresco

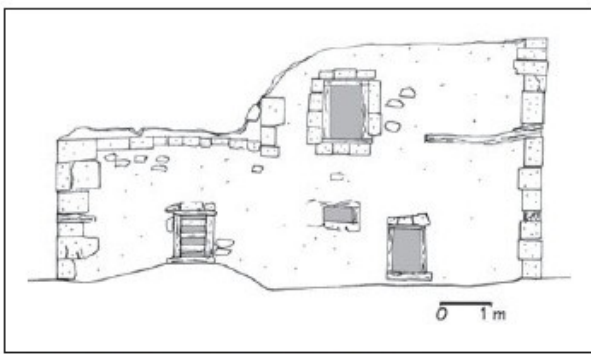
9.49. Ground story, West House, Akrotiri, Thera. After Marinatos 1984, p.13.

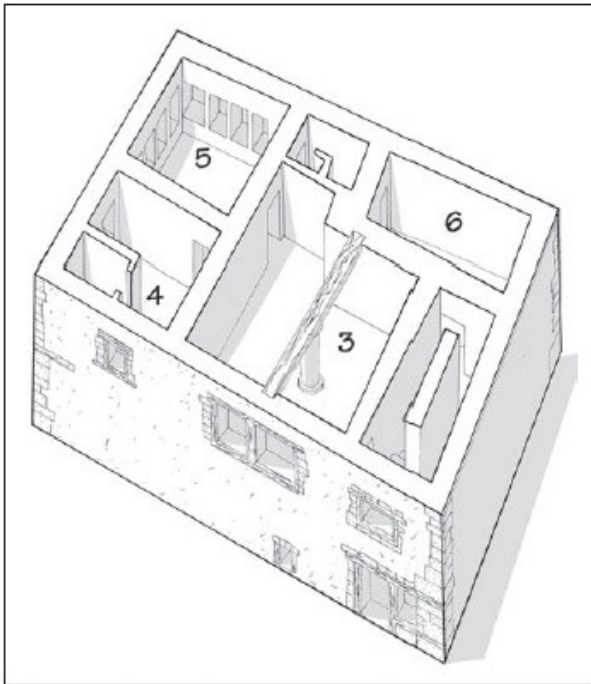
9.50. Plan. Second story, West House, Akrotiri, Thera. After Marinatos 1984, p. 13.

9.51. Restored plan and section. Toilet in Room 4a, West House, Akrotiri, Thera. After Palyvou 1986, fig. 6.

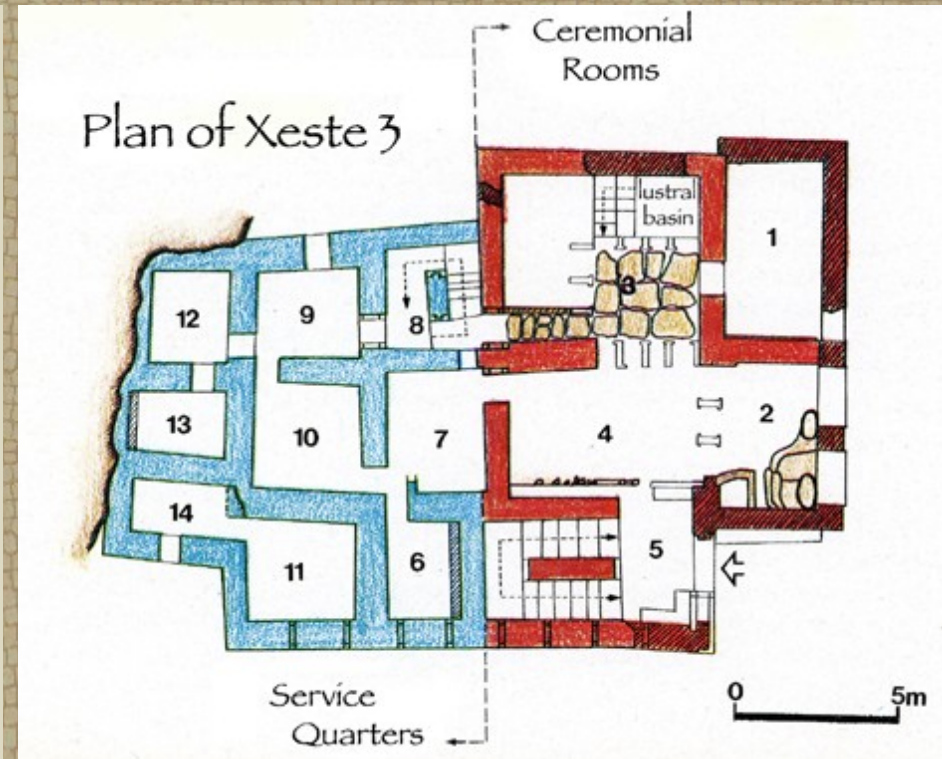
9.52. Elevation. West facade, West House, Thera.
After Palyvou 1986, fig. 7.

9.53. Reconstruction. West House, Akrotiri, Thera.
Based on Palyvou 1986, fig. 4.

- **Xeste 3 - jihozápadní roh Akrotiri**
 - nazván podle použitého zdiva - xestai - velké, pečlivě opracované bloky kamene postavené na výšku
 - z kvádrového zdiva zde bylo vystavěna celá východní a východní část severní zdi
 - budova měla tři podlaží - třetí doloženo v západní části
 - místnost 3 je rozdělena do 3 částí pomocí polythyra - v severovýchodním rohu místnosti se nacházel „bazén“ - lustral basin - neznámé funkce
 - typický prvek minojských paláců
 - součástí interiérů bylo i fresková výzdoba
 - pravděpodobně veřejná budova (podobně jako dům Xeste 4)

41.20

